

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/12/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2522200172
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2522200172.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Jozef Mačej a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: P. Y., narodený XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, so sídlom Krajinská 5053/13, Piešťany, dieťa rodičov: matka S. G., narodená XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/X, Z., zastúpená splnomocnencom: RS legal s. r. o., so sídlom M. Waltariho 7, Piešťany, otec A. Y., narodený XX.XX.XXXX, bytom I. XXXX, zastúpený advokátom: JUDr. Ivan Savčák, so sídlom Partizánska 45, Bardejov, o návrhu matky na zvýšenie výživného a o návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č. k. 13P/299/2014-653 zo dňa 30.05.2019 v spojení s opravnými uzneseniami Okresného súdu Piešťany č. k. 13P/299/2014-673 zo dňa 26.07.2019 a č. k. 13P/299/2014-696 zo dňa 17.01.2020, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami r u š í vo výroku o znížení výživného otca pre maloletého za obdobie od 25.02.2016 do 20.12.2016, o zvýšení výživného otca pre maloletého za obdobie od 21.12.2016 do 30.08.2017 a od 01.09.2017 naďalej, vo výroku o dlhu na zročnom výživnom, vo výroku o náhrade trov konania a v e c mu v zrušenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom v spojení s opravnými uzneseniami označenými v záhlaví súd prvej inštancie prvým výrokom zvýšil výživné otcovi pre mal. P. zo sumy 80 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne za obdobie od 12.03.2015 do 24.02.2016, znížil výživné otcovi pre mal. P. zo sumy 160 eur mesačne na sumu 80 eur mesačne za obdobie od 25.02.2016 do 20.12.2016, zvýšil výživné otcovi pre mal. P. zo sumy 80 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne za obdobie od 21.12.2016 do 30.08.2017, zvýšil výživné otcovi pre mal. P. zo sumy 160 eur mesačne na sumu 175 eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2017, druhým výrokom dlh na splatnom výživnom vzniknutý otcovi pre mal. P. za obdobie od 12.03.2015 do 30.05.2019 vo výške 1 785,94 eur povolil otcovi splácať mesačnými splátkami vo výške 49,61 eur vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia, tretím výrokom zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany, č. k. 12P/160/2012-126 z 23.04.2013 v časti vyživovacej povinnosti určenej otcovi pre mal. P. a štvrtým výrokom rozhodol, že o náhrade trov konania rozhodne samostatným uznesením.

2. Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 26, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, 2, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, § 12, § 57, § 58 Civilného mimosporového poriadku, § 218 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Opravné uznesenia označené v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 224 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že na strane maloletého v súvislosti s jeho vzdelaním došlo s nástupom do 1. ročníka strednej školy v septembri 2017 k podstatnej zmene pomerov, keď pri poslednom určení výživného navštevoval 5. ročník základnej školy. Po poslednom rozhodnutí o

výživnom začal mať maloletý zdravotné problémy - očné vadu, pre ktoré musí nosiť dioptrické okuliare, ktoré mu matka kúpila v októbri 2014 za 161,10 eur. Ďalšie výdavky mala matka v súvislosti s lyžiarskym výcvikom, ktorého sa maloletý zúčastnil v dňoch 17.01.2015 do 24.01.2015, za ktorý matka uhradila 150 eur. Ďalšie výdavky má matka aj vzhľadom na to, že maloletý má 180 cm a veľkosť topánky č. 44, v priebehu roka mu kupuje sezónne oblečenie aj 2-krát. Maloletý je chudý, má tiež zdravotné problémy s chrbticou, preto mu lekár odporučil cvičenie a plávanie, začal navštevovať parkour, v lete 2017 za 3 mesiace zaplatila 50 eur, ktorý šport mu veľmi prospieval, avšak práve pre nedostatok finančných prostriedkov v ňom už nepokračuje. V časti osobných pomerov na strane matky a otca došlo k zmene v počte ich vyživovacích povinností, kedy k 11.03.2015 zanikla ich vyživovacia povinnosť k synovi B., pričom narodením syna G. XX.XX.XXXX matke pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. V čase posledného rozhodnutia o výživnom matka pracovala na základe dohody o pracovnej činnosti, za 2 mesiace roku 2013 bol jej príjem vo výške 95,41 eur mesačne, pričom pri podaní návrhu na zvýšenie výživného bola matka na rodičovskej dovolenke, ktorá jej bola predĺžená z dôvodu dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu maloletého G. vyžadujúceho si osobitnú starostlivosť matky, poberala rodičovský príspevok vo výške 213,20 eur mesačne, prídavky na dve deti vo výške 47,04 eur mesačne. Príjem manžela matky bol od 05/2015 do 07/2015 vo výške 738 eur mesačne, v roku 2017 vo výške 938 eur mesačne a v roku 2018 vo výške 955 eur mesačne. V čase posledného rozhodnutia o výživnom bol otec od 22.09.2012 vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, pri určení výživného otcovi pre maloletého súd vychádzal zo zárobku otca vo výške 522,51 eur. V čase podania návrhu na zvýšenie výživného bol otec zamestnaný u zamestnávateľa Z. J. S. s.r.o., od 23.09.2013 do 21.04.2015 dosahoval priemerný čistý mesačný príjem vo výške 311 eur, od 22.04.2015 do 19.12.2016 pracoval u zamestnávateľa M. s.r.o. na pracovný úväzok 20 hodín týždenne ako pomocný robotník, pracovný pomer skončil dohodou z dôvodu, že mal 11.01.2016 úraz. Priemerný čistý mesačný príjem otca za obdobie od mája 2015 do decembra 2015 činil 216,50 eur. Od 12.01.2016 do 20.12.2016 bol otec práceneschopný, od februára 2016 do decembra 2016 mu bolo vyplatené nemocenské vo výške 127,55 eur mesačne, za január 2017 vo výške 85 eur, súčasne mu bola vyplatená dávka v nezamestnanosti vo výške 148 eur. Od 01.02.2017 do 31.05.2017 mu bola vyplácaná dávka v nezamestnanosti vo výške 144,18 eur mesačne. Od 21.12.2016 je otec vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, s účinnosťou od 20.12.2016 mu bol priznaný invalidný dôchodok vo výške 126,80 eur mesačne, s účinnosťou od 01.01.2017 vo výške 130,80 eur mesačne, v r. 2018 vo výške 134,90 eur mesačne a od 01.01.2019 vo výške 139,10 eur mesačne. V súvislosti s priznaním čiastočnej invalidity otcovi nebolo navrhované pracovné zaradenie na pôvodnom pracovisku, má obmedzené schopnosti, môže vykonávať prácu len v prostredí bez ťažkej fyzickej práce, prenášanie ťažkých bremien, práce vyžadujúcej si funkciu oboch rúk, práce jemnej motoriky s pravou rukou s tým, že môže vykonávať prácu skladníka, vrátnika a informátora. Otec nebol a ani v súčasnej dobe nie je poberateľom žiadnej štátnej sociálnej dávky, dávky v hmotnej núdzi, ani príspevok v dávke v hmotnej núdzi.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že zvýšil výživné otcovi pre maloletého zo sumy 80 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne s účinnosťou až od 12.03.2015, t. j. dňom nasledujúcim po dni, kedy bola zrušená vyživovacia povinnosť otca k B. Y., čo je podstatnou zmenou pomerov na strane otca odôvodňujúcej zvýšenie výživného, pričom zvýšenie výživného otcovi pre maloletého v zmysle návrhu matky od 01.12.2014 nebolo dôvodné. Napriek vzdelaniu otca a jeho praxi ako autoklampiara sa otec v uvedenom období uspokojil so zamestnaním na pracovnej pozícii s minimálnou mzdou 311 eur mesačne v čistom, resp. ako pomocný robotník pri polovičnom pracovnom úväzku s príjmom vo výške 216,50 eur, pričom neuviedol žiadne objektívne dôvody, príp. zdravotné obmedzenia, pre ktoré by nemohol dosahovať riadny príjem zodpovedajúci jeho možnostiam a schopnostiam. Uvedené súd prvej inštancie preto posúdil ako vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku bez dôležitého dôvodu, a preto na uvedený faktický príjem u zamestnávateľa Z. J. S. s.r.o. a M. s.r.o. neprihliadal, ale vychádzal z jeho príjmu uvedenom v konaní vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 12P/160/2012 a sp. zn. 10P/162/2012. Otec dlhodobu vykonáva prácu, ktorá nezodpovedá jeho vzdelaniu a praxi a ktorá predstavuje iba minimálnu mzdu. K zániku vyživovacej povinnosti k B. Y. týmto došlo síce aj u matky, u nej však boli podstatne zmenené pomery tým, že jej od XX.XX.XXXX pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť narodením syna G.. Následne dňom 25.02.2016 súd prvej inštancie otcovi znížil výživné na sumu 80 eur mesačne, kedy prihliadol na návrh otca na zníženie od 25.02.2016 pri jeho príjme predstavujúcom nemocenské, ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že v súvislosti s maloletým mala matka zvýšené výdavky na nákup oblečenia zodpovedajúceho pánskej konfekčnej veľkosti, keďže maloletý meria 180 cm a veľkosť topánky má č. 44. Súd prvej inštancie taktiež prihliadol na vývoj životných nákladov od posledného určenia výživného. Po ukončení práceneschopnosti otca a priznaní čiastočného invalidného

dôchodku súd prvej inštancie následne otcovi zvýšil výživné s účinnosťou od 21.12.2016, kedy skončila jeho práceneschopnosť, bol mu priznaný čiastočný invalidný dôchodok vo výške 126,80 eur mesačne, s účinnosťou od 01.01.2017 vo výške 130,80 eur mesačne, v roku 2018 vo výške 134,90 eur mesačne a od 01.01.2019 vo výške 139,10 eur mesačne, zaevidoval sa na úrade práce ako nezamestnaný. Otec napriek zníženej pracovnej schopnosti môže vykonávať prácu skladníka, informátora a vrátnika, pričom z vyjadrenia otca z 23.04.2018 vyplynulo, že v rámci exekučného konania došlo k zadržaniu vodičského oprávnenia pre konanie matky, čím mu bola značne obmedzená možnosť nájsť si zamestnanie, teda otec napriek zdravotnému obmedzeniu je schopný používať obe ruky súčasne, keďže inak vedenie motorového vozidla ani nie je možné. Tieto skutočnosti sú potom v rozpore s tvrdením otca, že z dôvodu úrazu má obmedzenie jeho pravej dominantnej ruky, znemožňujúcej vykonávať prácu hoci len tzv. dokladaním tovaru do regálov, pričom si hľadal prácu aj v zahraničí. Zároveň pripojil tabuľku s potvrdeniami od rôznych zamestnávateľov za účelom preukázania hľadania si práce ako strážnik a vrátnik, pričom však nie je zrejmé, v akom časovom rozmedzí si toto zamestnanie hľadal. Otec pritom pri hľadaní práce zamlčal skutočnosť, že sa môže tiež zamestnať aj na pozícii ako skladník. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že z verejne dostupných internetových stránok sR., R., R., R., R., vyplýva dostatočné množstvo pracovných ponúk na pozíciu skladníka, vodiča s platom vo výške od 624 eur do 700 eur v hrubom (t. j. od 500 eur do 550 eur v čistom v zmysle prepočtov na verejne dostupnej internetovej stránke <.), teda na prácu zodpovedajúcu pracovnej rekomandácii v zmysle odborného posudku o invalidite. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že voľné pracovné miesta sú, pričom pri pripočítaní invalidného dôchodku otca, ktorý dosahoval v roku 2016 vo výške 126,80 eur mesačne, s účinnosťou od 01.01.2017 vo výške 130,80 eur mesačne, je zrejmé, že otec by mesačne mohol dosahovať príjem vo výške približne 626 eur - 676 eur mesačne v čistom. Potom súd prvej inštancie otcovi tiež zvýšil výživné zo sumy 160 eur mesačne na sumu 175 eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2017, t. j. keď maloletý nastúpil do 1. ročníka strednej školy, čo je ďalšou podstatnou zmenou na strane maloletého odôvodňujúcej zvýšenie výživného s prihliadnutím na skutočnosť, že matka sa z dôvodu dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu jej najmladšieho syna nemohla zamestnať a tým si zvýšiť príjem.

Dlh otca na zročnom výživnom pre maloletého v sume 1.896,90 eur súd prvej inštancie určil nasledovne: od 12.03.2015 do 24.02.2016 zo sumy 80 eur mesačne na 160 eur mesačne, t.j. rozdiel je 80 eur - od 12.03.2015 do 31.03.2015, t.j. 20 dní po 2,58 eur denne (rozdiel medzi zvýšeným a pôvodne určeným výživným 80 eur rozpočítaným na 31 dní v marci 2015) ... spolu 51,60 eur + výživné od 01.04.2015 do 31.12.2015, t.j. 9 mesiacov x 80 eur (rozdiel medzi zvýšeným a pôvodne určeným výživným) ... spolu 720 eur + výživné od 01.01.2016 do 31.01.2016 vo výške 80 eur a za obdobie od 01.02.2016 do 24.02.2016, t.j. 24 dní x 2,58 eur, spolu 61,92 eur, celkom spolu 913,52 eur, od 21.12.2016 do 30.08.2017 zo sumy 80 eur mesačne na 160 eur mesačne, t.j. rozdiel je 80 eur - od 21.12.2016 do 31.12.2016, t.j. 11 dní po 2,58 eur denne (rozdiel medzi zvýšeným a pôvodne určeným výživným 80 eur rozpočítaným na 31 dní v decembri 2016) ... spolu 28,38 eur + výživné od 01.01.2017 do 31.08.2017, t.j. 8 mesiacov x 80 eur (rozdiel medzi zvýšeným a pôvodne určeným výživným) ... spolu 640 eur, celkom spolu 668,38 eur, od 01.09.2017 do 30.05.2019 zo sumy 160 eur mesačne na 175 eur mesačne, t.j. rozdiel je 15 eur - od 01.09.2017 do 30.05.2019, t.j. 21 mesiacov po 15 eur, spolu 315 eur, celkom spolu 913,52 eur + 668,38 eur + 315 eur = 1 896,90 eur. Tento dlh súd prvej inštancie otcovi povolil splácať mesačnými splátkami vo výške 52,69 eur spolu s bežným výživným pod následkom splatnosti celého plnenia v prípade neuhradenia splatnej splátky s tým, že uvedené mesačné splátky považoval za primerané, pričom k splateniu dlhu dôjde v zmysle ustálenej judikatúry do 36 mesiacov.

5. Súd prvej inštancie si rozhodnutie o náhrade trov konania vyhradil samostatnému uzneseniu z dôvodu, že doposiaľ nebolo rozhodnuté o trovách dôkazu.

6. Proti rozsudku v spojení s opravnými uzneseniami súdu prvej inštancie označenými v záhlaví (ďalej „napadnutý rozsudok v spojení s opravnými uzneseniami“) podal odvolania otec z dôvodov podľa ust. 365 ods. 1 písm. e), f), h) Civilného sporového poriadku, § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. V odvolaniach uviedol, že súd prvej inštancie sa pri určovaní výšky výživného za jednotlivé obdobia pre maloletého sústreďoval len na výšku príjmu otca, no absolútne sa nezaoberal príjmami matky, resp. tento sa uspokojil iba s listinami doloženými matkou o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave jej najmladšieho dieťaťa maloletého G. G., narodeného XX.XX.XXXX. Rovnako otec v rámci súdneho konania upozorňoval na ďalšiu zásadnú skutočnosť spočívajúcu v tom, že matka ako jedným z jej výdavkov udávala aj mesačnú splátku úveru vo výške 200 eur, pričom otec poukázal na to, že pred poskytnutím úveru majú vo zvyku banky skúmať majetkové pomery. Otec dňa 25.02.2016 navrhol

zníženie výživného zo sumy 80 eur na sumu 60 eur z dôvodu, že tento utrpel úraz, v dôsledku ktorého mu zostali ochrnuté štyri prsty jeho pravej ruky. V uvedenom období boli jediným príjmom otca nemocenské dávky vo výške 127,55 eur mesačne a pri takejto výške príjmu otca je neprijateľné, aby ho súd prvej inštancie za uvedené obdobie zaviazal prispievať na maloletého sumou vo výške 80 eur. K zvýšeniu príjmov otca za nasledujúce obdobie nedošlo, nakoľko tomuto s účinnosťou od 20.12.2016 bol priznaný invalidný dôchodok vo výške 126,80 eur mesačne, ktorý bol k 01.01.2017 zvýšený na sumu 130,80 eur mesačne, v roku 2018 zvýšený na sumu 134,90 eur mesačne a od 01.01.2019 na sumu 139,10 eur mesačne. Z uvedeného je zrejmé, že suma, akú určil súd prvej inštancie na výživu maloletého je pre otca likvidačná, nakoľko táto vo významnej miere presahuje jeho príjem. V predmetnom rozhodnutí súd prvej inštancie ďalej uviedol, že otec sa napriek zníženej pracovnej schopnosti môže zamestnať ako skladník, informátor, vrátnik a pod., pričom v tejto súvislosti otec dopĺňa, že o predmetné pracovné ponuky prejavil záujem tak, ako to doložil, avšak tento bol zo strany zamestnávateľov odmietaný, nakoľko títo okrem plnenia pracovných úloh v rámci hlavnej pracovnej náplne požadovali aj vedľajšie činnosti, ktoré by otec s poukazom na svoj postih nemohol uskutočňovať. Podľa otca súd prvej inštancie nesprávne zistil skutočný stav vecí, v dôsledku čoho vydal nesprávne a nespravodlivé rozhodnutie, v ktorom sú nesprávne zohľadnené majetkové pomery otca a neúplne zohľadnené majetkové pomery matky. Za nesprávny považuje otec aj výrok o trovách konania, keďže už na pojednávaní konanom dňa 30.05.2019 mal súd prvej inštancie rozhodnúť v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznáva náhradu trov konania. Otec je toho názoru, že z jeho strany nebol zavinený vznik trov konania, ktoré by za iných okolností neboli vznikli, nakoľko jeho úkony v danom konaní k vzniku týchto trov ani nesmerovali. Otec navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie.

7. Matka a kolízny opatrovník odvolanie nepodali, k odvolaniam otca sa nevyjadrili.

8. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudkom č. k. 24CoP/9/2020-722, 24CoP/10/2020 zo dňa 18.3.2020 rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 13P/299/2014-653 zo dňa 30.05.2019 v spojení s opravnými uzneseniami súdu prvej inštancie č. k. 13P/299/2014-673 zo dňa 26.07.2019 a č. k. 13P/299/2014-696 zo dňa 17.01.2020 podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku potvrdil v časti týkajúcej sa zvýšenia výživného otca pre maloletého za obdobie od 12.03.2015 do 24.12.2016 zo sumy 80 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne, za obdobie od 01.09.2017 naďalej zo sumy 160 eur mesačne na sumu 175 eur mesačne, v časti týkajúcej sa zmeny predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom (výrok I), podľa ustanovenia § 388 Civilného sporového poriadku zmenil v časti týkajúcej sa zníženia výživného otca pre maloletého za obdobie od 25.02.2016 do 20.12.2016 zo sumy 160 eur mesačne na sumu 80 eur mesačne tak, že za obdobie od 25.02.2016 do 20.12.2016 sa znižuje výživné otca pre maloletého zo sumy 160 eur mesačne na sumu 60 eur mesačne, v časti týkajúcej sa zvýšenia výživného za obdobie od 21.12.2016 do 30.08.2017 zo sumy 80 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne tak, že za obdobie od 21.12.2016 do 30.08.2017 sa zvyšuje výživné otca pre maloletého zo sumy 60 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky (výrok II.), podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku zrušil vo výroku o dlhu na zročnom výživnom a vo výroku o náhrade trov konania a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok III.).

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 6 Cdo 128/2020-776 zo dňa 25.11.2021 rozsudok Krajského súdu v Trnave z 18. marca 2020 sp. zn. 24CoP/9/2020, 24CoP/2020 v časti potvrdzujúceho výroku týkajúceho sa zvýšenia výživného otca na maloletého za obdobie od 25.02.2016 do 24.12.2016 a za obdobie od 01.09.2017 naďalej a v zmeňujúcom výroku v celom rozsahu podľa ustanovenia § 449 ods. 1 Civilného sporového poriadku zrušil a vec mu podľa ustanovenia § 450 Civilného sporového poriadku vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, pričom dovolací súd pripomenul, že pri posudzovaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného, ktorý je nezamestnaný, sa skúmajú dôvody takéhoto stavu, situácia na trhu práce, jeho aktivity smerujúca k získaniu zamestnania a dôvod ukončenia posledného pracovného pomeru; súd vychádza z možností pracovného uplatnenia a priemerného príjmu podľa správy o voľných pracovných miestach v danom regióne so zreteľom na kvalifikáciu, vek, získanú prax a ďalšie charakteristiky povinného, pričom po vzniku invalidity povinného v dôsledku pracovného pomeru je súd povinný prihliadať aj na jeho zdravotný stav, ktorý sa v určitej miere odráža ja na jeho uplatniteľnosti na

trhu práce, keď za ospravedlniteľný dôvod poklesu príjmu z hľadiska princípu potenciality sa nepochybné považuje aj zmena zdravotného stavu.

10. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu matky na zvýšenie výživného otca pre maloletého a rozhodovanie o návrhu otca na zníženie výživného pre maloletého. Už právoplatným výrokom rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 13P/299/2014-653 zo dňa 30.05.2019 v spojení s opravnými uzneseniami súdu prvej inštancie č. k. 13P/299/2014-673 zo dňa 26.07.2019 a č. k. 13P/299/2014-696 zo dňa 17.01.2020 a v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 24CoP/9/2020-722, 24CoP/10/2020 zo dňa 18.03.2020 bolo rozhodnuté o zvýšení výživného otca za obdobie od 12.03.2015 do 24.02.2016 zo sumy 80 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne. Po zrušení a vrátení veci dovolacím súdom na ďalšie konanie odvolaciemu súdu zostala predmetom konania požiadavka matky o zvýšenie výživného a požiadavka otca o zníženie výživného za obdobie od 25.2.2016 naďalej. Predmetom odvolacieho prieskumu s poukazom na dôvody otca predostreté v odvolaní bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol o znížení výživného za obdobie od 25.02.2016 do 20.12.2016 zo sumy 160 eur na sumu 80 eur mesačne, o zvýšení výživného za obdobie od 21.12.2016 do 30.08.2017 zo sumy 80 eur na sumu 160 eur mesačne, o zvýšení výživného od 01.09.2017 naďalej zo sumy 160 eur na sumu 175 eur mesačne a v nadväznosti na to správne určil dlh na zročnom výživnom za rozhodné obdobie, keď odvolacie dôvody otca smerovali proti výške výživného na maloletého určeného súdom prvej inštancie.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e), f), h) Civilného sporového poriadku, § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal rozsudok v spojení s opravnými uzneseniami bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že je nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami vo výroku o znížení výživného otca pre maloletého za obdobie od 25.02.2016 do 20.12.2016, o zvýšení výživného otca pre maloletého za obdobie od 21.12.2016 do 30.08.2017 a od 01.09.2017 naďalej, vo výroku o dlhu na zročnom výživnom, vo výroku o náhrade trov konania zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku) a vec mu v zrušenom rozsahu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

12. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

13. Podľa § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (ods. 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

14. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

15. Podľa § 121 Civilného mimosporového poriadku rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

16. Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinností rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené (opodstatnené) potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace so vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnúť. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

17. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnúť na okruh osôb, ktoré sú -povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnúť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

18. Z obsahu spisu v prejednávanej veci však nemožno vyvodiť, že by súd prvej inštancie posudzoval vec dôsledne, a že by tomu dostatočne prispôbil i postup pri dokazovaní. Vykonané dokazovanie o pomeroch rodičov a maloletého nezodpovedá tomu, aby na jeho základe mohol byť súdom prvej inštancie vyslovený záver o znížení výživného od 25.02.2016 do 20.12.2016 zo sumy 160 eur mesačne na sumu 80 eur mesačne a o zvýšení výživného od 21.12.2016 do 30.06.2018 zo sumy 80 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne a o zvýšení výživného od 01.09.2017 naďalej zo sumy 160 eur mesačne na sumu 175 eur. Zo skutkových zistení v danej veci vyplynulo, že otec bol v období od 12.1.2016 do 20.12.2016 práceneschopný a od 21.12.2016 bol otcovi priznaný invalidný dôchodok. Súd prvej inštancie zisťoval príjem otca za obdobie od 21.12.2016 do budúcnosti prostredníctvom verejne dostupných internetových stránok zverejňujúcich pracovné ponuky (viď odsek 30. rozsudku súdu prvej inštancie), avšak nedostatočne individualizoval situáciu otca z hľadiska miesta jeho trvalého pobytu a zdravotného stavu. Súd prvej inštancie v rámci dokazovania vzal do úvahy iba druhy pracovných pozícií v zmysle odborného posudku o invalidite, ktoré môže otec vykonávať, avšak neprihliadol na argumenty otca spočívajúce v nedostatku pracovných príležitostí pre osoby so zníženou pracovnou schopnosťou v okrese Bardejov, či prípadné osobitné podmienky, resp. osobitný prístup zamestnávateľov k zamestnaniu osôb so zníženou pracovnou schopnosťou, ako ani na jeho aktivitu smerujúcu ku kontaktovaniu zamestnávateľov v záujme zamestnať sa a potvrdenia o odmietavých stanoviskách. Súd prvej inštancie predmetné potvrdenia odmietol z dôvodu, že v nich chýbali údaje o období, v ktorom ich otec navštívil. Takýto postup súdu prvej inštancie predstavuje zásah do práva otca na spravodlivý súdny proces. Súd prvej inštancie sa nie dostatočne sústredil v období po tom, čo otec dňa 11.01.2015 utrpel úraz pravej ruky, na zisťovanie príjmov otca, reálnej schopnosti otca

platiť výživné zo zníženého príjmu a napokon aj reálnych možností otca zamestnať sa po skončení práceneschopnosti a po tom, čo bol uznaný invalidným. Postup súdu prvej inštancie vo vzťahu k rozhodnutiu o výživnom od 25.02.2016 naďalej nie je riadne a zrozumiteľne odôvodnený a odvolaciemu súd nezostáva skonštatovať, že preskúmaný rozsudok postráda v tejto časti dostatočné zdôvodnenie a odvolacie námietky otca sú tak opodstatnené.

19. Odvolací súd zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav vecí, teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje sa vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí.

20. Povinnosťou súdu prvej inštancie v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu je komplexne vyhodnotiť pomery účastníkov konania, zistiť dôsledne príjmy rodičov a spolužijúcich osôb za obdobie, odkedy otec utrpel úraz ruky až do rozhodnutia súdu prvej inštancie, ale aj výdavky rodičov a maloletého a posúdiť ich opodstatnenosť. V zmysle vyhľadávacej zásady, vzťahujúcej sa na nesporné konania, je potrebné objektivizovať príjmy a ustáliť zárobkové a majetkové pomery rodičov, možnosti a schopnosti otca platiť matkou žiadané zvýšené výživné alebo otcom žiadané znížené výživné. Okrem príjmov a výdavkov majetkové pomery rodičov ovplyvňuje aj vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, hnuťelným veciam vyššej hodnoty (napr. motorové vozidlo), peňažné prostriedky na účtoch v peňažných ústavoch. Pomery v domácnosti sú tiež ovplyvňované spolužitím s inými osobami. Následne porovnať pomery v čase ostatnej úpravy výživného a v čase aktuálneho rozhodovania o návrhu na zvýšenie a na zníženie výživného.

21. Súd prvej inštancie vo vzťahu k výživnému náležite nezisťoval všetky relevantné okolnosti pre jeho rozhodnutie o zvýšení a o znížení výživného otca pre maloletého za obdobie od 25.2.2016 doposiaľ, pričom nevykonal i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu.

22. V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

23. Nakoľko s poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie náležitým nezisťovaním všetkých relevantných okolností potrebných pre posúdenie pomerov účastníkov konania, keď nevykonal i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu, pričom rozsudok ani dostatočne neodôvodnil, odvolací súd s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o znížení výživného otca pre maloletého za obdobie od 25.02.2016 do 20.12.2016, o zvýšení výživného otca pre maloletého za obdobie od 21.12.2016 do 30.08.2017 a od 01.09.2017 naďalej, vrátane výrokov o dlhu na zročnom výživnom a o náhrade trov konania zrušil a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

24. Povinnosťou súdu prvej inštancie v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu je komplexne vyhodnotiť pomery účastníkov konania, porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. V zmysle vyhľadávacej zásady, vzťahujúcej sa na nesporné konania, je potrebné objektivizovať príjmy a ustáliť zárobkové a majetkové pomery rodičov za rozhodné obdobie (aktualizovať ich ku dňu nového rozhodnutia), možnosti a schopnosti otca platiť matkou navrhované zvýšené výživné alebo otcom navrhované znížené výživné. Rovnako je potrebné ustáliť aj výdavky účastníkov konania a posúdiť ich opodstatnenosť, ich skutočné vynakladanie overiť. Okrem príjmov a výdavkov majetkové pomery rodičov ovplyvňuje aj vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, hnuťelným veciam vyššej hodnoty (napr. motorové vozidlo), peňažné prostriedky na účtoch v peňažných ústavoch a pod.. Pomery v domácnosti sú tiež ovplyvňované spolužitím s inými osobami. Následne porovnať

pomery v čase ostatnej úpravy výživného a v čase aktuálneho rozhodovania o návrhu na zvýšenie a na zníženie výživného. Výsledky dokazovania je potom nevyhnutné znova vyhodnotiť, a to najmä so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty otca, tieto posúdiť z hľadiska všetkých na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení a potom po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu vo veci znova rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite odôvodniť.

25. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

26. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).